

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика і культура в міжнародному бізнесі

Освітня програма «Управління міжнародним бізнесом»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних економічних
відносин
Протокол № 5 від «22» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Етика і культура в міжнародному бізнесі
Освітня програма	Управління міжнародним бізнесом
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни є формування системи комплексних теоретичних знань та практичних навичок ведення ділових переговорів та комунікацій відповідно до етики і культури, якими повинні володіти висококваліфіковані фахівців в сфері управління міжнародним бізнесом з вільним володінням комунікацією та перекладом іноземною мовою.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «Етика і культ ура в міжнародному бізнесі» є:

- забезпечити теоретичну базу розуміння етичних норм та сформувати навички їх використання при управлінні міжнародним бізнесом;
- надати знання щодо особливостей впровадження соціальної відповідальності у міжнародному бізнесі;
- сформувати комплексну систему знань про різновиди культур введення міжнародного бізнесу в різних країнах світу;
- розкрити специфіку ділової етики та культури в країнах Європейського Союзу;
- сформувати систему спеціальних теоретичних знань у сфері законодавчого регулювання дотримання етичних норм ведення бізнесу на території України;
- розкрити сутність специфіки культури та етики міжнародного бізнесу в Україні, приділивши особливу увагу Прикарпатському регіону.

Компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання

ПРН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Роль культури та етики в міжнародному бізнесі в умовах глобалізації	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути загальні норми етики та ділової комунікації при веденні бізнесу в умовах глобалізації; • Проаналізувати еволюційні періоди розвитку етики міжнародного бізнесу; • Розглянути особливості сучасного етапу розвитку культури міжнародного бізнесу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної Роботи
2.	Тема 2. Основні види етичних норм у діловому спілкуванні	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути різновиди етичних норм; • Знати етичні норми ділового спілкування при віртуальному спілкуванні; • Засвоїти специфіку ділового спілкування відповідно до загальноетичних норм. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної Роботи
3.	Тема 3. Етичні проблеми сучасного ділового життя	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути культурні розбіжності різних регіонів світу; • Засвоїти правила комунікації з суб'єктами різних віросповідань; • Проаналізувати національні особливості країн, які є основними бізнес-партнерами України. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної Роботи
4.	Тема 4. Культура та етика ділової співпраці в країнах ЄС	<ul style="list-style-type: none"> • Розглянути основи ділової етики країн ЄС; • Проаналізувати особливості ділової етики усіх країн ЄС; • Засвоїти етичні основи успішної співпраці з контрагентами з країн Європейського Союзу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної Роботи
5.	Тема 5. Теоретичні аспекти розвитку соціальної відповідальності у міжнародному бізнесі	<ul style="list-style-type: none"> • Засвоїти ключові аспекти соціальної відповідальності необхідні при управлінні міжнародним бізнесом; • Набути вмінь адаптації міжнародного бізнесу відповідно 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної

		до норм глобальної концепції соціальної відповідальності.	роботи, • Завдання для самостійної Роботи
б.	Тема 6. Культура та етика ведення міжнародного бізнесу в Україні	<ul style="list-style-type: none"> • З'ясувати специфіку культури та етики ведення міжнародного бізнесу в Україні; • Охарактеризувати культурну специфіку введення бізнесу на Прикарпатті; • Засвоїти ключові правові засади, які встановлюють норми етики поведінки бізнесу в Україні. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної Роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Бали за теми, винесені на лекційні заняття	30
Бали за індивідуальну роботу	20
Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
40	30	20	10	100
• Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою				

Поточний контроль з дисципліни «Етика і культура в міжнародному бізнесі» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацювання додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок ділиться на кількість оцінок, далі вона ділиться на 10 та множиться на 4.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 30 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 10 балів.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету](#)

ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
<p>Література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. International Business Communication / Lillian H. Chaney and Jeanette S. Martin, 2010. 2. Fraedrich J. Business Ethics: Ethical Decision Making and Cases / J. Fraedrich, O. Ferrell, L. Ferrell. – Cengage Learning, Inc. 13th Edition, 2022. 3. Khalid Ali Business Ethics / Khalid Ali, Khalidah & Ramly, Zulkufly & Lau, Teck-Chai. Oxford University Press, 2nd edition, 2018. 4. Kotler P. Marketing 5.0: Technology for Humanity / P. Kotler, H. Kartajaya, I. Setiawan. – John Wiley & Sons, 2021. 5. Okano-Heijmans M. Conceptualizing Economic Diplomacy: The Crossroads of International Relations, Economics, IPE and Diplomatic Studies /In: Economic Diplomacy. Economic and Political Perspectives. Ed. by . Bergeijk P. A.G, Okano-Heijmans M. and Melissen J. – The Hague, 2011, pp.7-36 – 229 p. 6. Cooper A.F., Heine J., Thakur R. The Oxford Handbook of Modern Diplomacy. Ed. by Cooper A.F., Heine J., Thakur R. – Oxford: OUP Oxford, 2015 – 990 pp. 7. Woolcock S. European Union Economic Diplomacy. The Role of the EU in External Economic Relations – L.: Routledge, 2016 – 220 pp. 8. Пухальська Я. Економічна дипломатія в умовах глобалізації / Я. П. Пухальська// Економічний простір – 2014 - №87 – С. 24-32. 	

9. Стратегії та тактики міжнародних торговельно-економічних переговорів: міжпредметний комплексний тренінг / [Т.М. Циганкова, О.О. Євдоченко, А.О. Олефір, Г.В. Солодковська, Ю.М. Солодковський] — К.: КНЕУ, 2010. — 484 с.
10. Means T, Rankin. D. Business communication. 2-nd ed. Australia; Mason, OH : South-Western Centage Learning, 2010.

Додаткова

11. Зусін В. Я. Етика і етикет ділового спілкування : навчальний посібник / В. Я. Зусін. – 4-е вид., перероб. та доп. – Маріуполь : ДВНЗ "ПДТУ", 2019. – 206 с.
12. Балджи М. Д. Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. – Київ : Гуляєва В. М., 2021. – 330 с.
- 13.
14. Балакірева, О.М. Соціально відповідальний бізнес в Україні: поняття та основні чинники [Електронний ресурс] / О.М. Балакірева, Ю.М. Галусян. – Режим доступу: <http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/uisr/5-6.2007/99-109.pdf> – Назва з екрану.
15. McKenzie, David, and Christopher Woodruff. "Business practices in small firms in developing countries." *Management Science* 63.9 (2017): 2967-2981.
16. Березюк К.М. Еволюція концепції корпоративної соціальної відповідальності в контексті зміни пріоритетів ведення бізнесу // 2017. -Електронний ресурс - Режим доступу : <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/141379/14-Bereziuk.pdf?sequence=1>
17. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу: монографія / за загальною редакцією М.П. Буковинської. – К.: ЦП «Компринт», 2015. – С. 297.
18. Danielewicz-Betz A. Self-Presentation and Self-Praise in the Digital Workplace / A. Danielewicz-Betz. Anthem Press, 2021/
19. Василевська Т. Е. Етика в публічній службі [Текст]. – Ethics in public service : підручник / Т. Е. Василевська ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : НАДУ, 2018. – 255 с.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
<https://d-learn.pro>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних економічних відносин відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 104. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://kaf_mev.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Грушко Оксана Дмитрівна Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/groups/2021045604705063/
Викладач	Клепар Марія Василівна Доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин
Контактна інформація викладача	+80342 75-20-27 maria.klepar@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна Добросесність	Дотримання академічної добросесності засновується на ряді положень та принципів академічної добросесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропускзанять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Виконаннязавдання пізніше встановленоготерміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну добросесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж

	<p>навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.</p>
Неформальноосвіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).</p>

Викладач

Клепар М.В.